

**Ansvarsforsikringsvilkår for ubemannede luftfartøy
WRB AV 14150 NO**

1. Lovgivning

Bestemmelsene i Forsikringsavtaleloven av 16. juni 1989 nr. 69, med senere endringer og tilføyelser, gjelder for forsikringen, så sant de ikke er fraveket ved forsikringsvilkårene og eventuelle særlige vilkår. Ved eventuell motstrid går teksten i forsikringsbeviset foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene går foran lovbestemmelser som kan fravikes.

Etter Forsikringsavtaleloven § 1-3 f kan loven som hovedregel ikke fravikes til ugunst for den som utleder rett etter forsikringsbeviset mot selskapet. For forsikring som knytter seg til fly i tilknytning til næringsvirksomhet kan loven som hovedregel fravikes. Det er fortløpende i vilkårene gitt særregler dersom loven ikke kan fravikes.

2. Definisjoner

- (a) Ved "SELSKAPET" skal forstås W. R. Berkley Insurance Norway NUF, på vegne av Lloyd's syndikat 1967.
- (b) "FLYGING" betyr fra det tidspunktet luftfartøyet beveger seg fremover, når det letter eller prøver å lette, mens det er i luften og inntil det avsluttet landingsforløpet.

Et rotorluftfartøy anses for å være under flyvning når rotorene beveger seg på grunn av maskinkraft, den drivkraften denne genererer eller autorotasjon.
- (c) "PRIVAT" betyr anvendelse av luftfartøyet til private formål og fornøylesformål, men ikke anvendelse i ervervsøyemed, til faglige formål eller til utleie eller mot vederlag.
- (d) "ERVERVSMESSIG" betyr forsikredes transport av passasjerer, bagasje og frakt i forbindelse med utleie eller flyvning mot vederlag.
- (e) "VITENSKAPELIG" betyr forsikredes bruk av luftfartøy til vitenskapelige formål for både offentlige, private og kommersielle institusjoner.
- (f) "OVERVÅKING" betyr forsikredes bruk av luftfartøy for overvåking og overvåkingsformål til offentlige myndigheter, herunder politi og forsvar.
- (g) "EUROPA" inkluderer Albania, Andorra, Belgia, Bosnia-Hercegovina, Bulgaria, Danmark, England, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Hviterussland, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Liechtenstein, Litauen, Luxembourg, Makedonia, Malta, Moldova, Monaco, Montenegro, Nederland, Nord-Irland, Norge, Polen, Portugal, Romania, Russland (til Uralfjellene), San Marino, Serbia, Skottland, Slovakia, Slovenia, Spania, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyrkia (til Bosporos), Tyskland, Ukraina, Ungarn, Vatikanstaten, Wales og Østerrike

3. Sikrede

Forsikringen gjelder til fordel for forsikringstakeren og, hvis denne ikke eier luftfartøyet, også den registrerte eieren samt alle som er nevnt i forsikringsbeviset, som bruker av luftfartøyet.

4. Forutsetning for gyldighet

- (a) En forutsetning for at forsikringen er gyldig, er at det ved alle flyvninger foreligger gyldig luftdyktighetsbevis eller flygetillatelse for luftfartøyet med tilhørende utstyr eller spesiell tillatelse til at det benyttes til det aktuelle formålet.
- (b) En forutsetning for at forsikringen er gyldig, er at pilot/operatør har de nødvendige sertifikater i de tilfeller hvor det er pålagt.

5. Luftfartøyet

Forsikringen omfatter luftfartøyet nevnt i forsikringsbeviset.

Hvis to eller flere luftfartøy er forsikret under samme polise, gjelder forsikringsvilkårene separat for hvert enkelt luftfartøy.

6. Piloter / Operatører / Instruktører

- (a) Forsikringen gjelder for de piloter / operatører som er angitt i forsikringsbeviset. Utover dette kan luftfartøyet i forbindelse med sikredes sertifisering kun føres av sertifiserte instruktører.

7. Anvendelse

- (a) Forsikringen gjelder for den anvendelsen av luftfartøyet som framgår av forsikringsbeviset.
- (b) Selskapet godtar at luftfartøyet utover dette i nødvendig omfang brukes i forbindelse med sikredes sertifisering.
- (c) Selskapet godtar videre at luftfartøyet brukes til taxing, motor- og systemtest og prøveflyvning, som i nødvendig omfang utføres i forbindelse med vedlikehold eller reparasjon av luftfartøyet.

8. Geografisk dekningsområde

Forsikringen dekker flyving innenfor det geografiske område som er angitt i forsikringsbeviset.

9. Selskabets maksimale erstatningsplikt

- (a) Forsikringssummene som er nevnt i forsikringsbeviset, utgjør den høyeste grensen for selskabets erstatningsplikt for hvert skadetilfelle. Dette gjelder uansett om forsikringen omfatter flere forsikrede, og uansett om skaden måtte føre til krav fra flere skadelidte.
- (b) Utover selve erstatningsbeløpet dekker forsikringen dog rimelige omkostninger, som forsikringstaker med selskabets forutgående aksept pådrar seg ved avgjørelse av ansvarskrav, også selvom forsikringssummen derved overskrides.
- (c) Bøter eller tilsvarende, uansett om disse tilfaller det offentlige eller private, herunder "punitive damages", og omkostninger ved avgjørelse av eventuelle straffesaker, erstattes ikke.

10. Forsikringen dekker

- (a) Ansvar, som forsikrede måtte pådra seg overfor tredjepart, enten i henhold til kapittel 10 i luftfartsloven av 11. juni 1993 nr. 101– luftfartsloven med senere endringer. eller for skade eller tap som oppstår utenfor luftfartøyet i henhold til luftfartsloven kapittel 11.
- (b) Sikredes eventuelle forpliktelse til å destruere eller fjerne luftfartøysvraket eller deler av det fra havaristedet, i den utstrekning omkostninger til dette ikke er dekket av kaskoforsikringen.
- (c) Selskapet hefter uansett etter forsikringens opphør overfor tredjemann i 2 måneder etter forsikringens opphør, medmindre luftfartøyet forut er blitt slettet av Luftfartøysregistret eller en eventuel tillatelse til prøveflyvning etter Luftfartsloven er tilbakekalt.

11. Forsikringen dekker ikke

- (a) Personskade (dødsfall eller annen skade) eller tap som lides av enhver direktør eller ansatt i forsikredes virksomhet mens vedkommende handler som ledd i sin ansettelse hos forsikrede eller utfører sine plikter for forsikrede.
- (b) Personskade (fatal eller annen) eller tap som lides av luftfartøyets besetning, kabinbesetning eller annet personell, mens disse er i ferd med å betjene luftfartøyet.
- (c) Ansvar for skade på ting, som tilhører forsikrede, eller som forsikrede har til lån, leie eller oppbevaring eller av annen årsak har i varetekt eller har satt seg i besittelse av.
- (d) Ansvar for skade, som oppstår ved nedkasting eller spredning av kjemikalier eller annet materiale eller andre væsker, med mindre det uttrykkelig framgår av forsikringsbeviset at denne risikoen er dekket.
- (e) Ansvar for skade ved forurensning av en hvilken som helst art, med mindre skaden er oppstått som følge av et havari eller en annen nødsituasjon.

Forsikringen dekker ikke skade som direkte eller indirekte skyldes eller står i forbindelse med:

- (f) Ioniserende stråling eller radioaktiv forurensning forårsaket av atombrensel, atomavfall eller atomreaksjon.
- (g) Radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller forurensende egenskaper ved atomanlegg, atomreaksjoner eller andre atominstallasjoner eller atomkomponenter i forbindelse med dette.
- (h) Våpen eller annen anordning der det benyttes atomenergi, atomspalting (fisjon) og/eller kjernesammensmelting (fusjon) eller annen liknende reaksjon, radioaktiv kraft eller substans.
- (i) Radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller forurensende egenskaper ved radioaktiv substans. radioaktive isotoper, bortsett fra atombrensel, når slike isotoper framstilles, transporteres, lagres eller benyttes kommersielt, i landbruket eller til medisinske, vitenskapelige eller andre liknende fredelige formål. Dette unntaket omfatter ikke:
 - (i) Utarmet uran og naturlig uran i enhver form.
 - (ii) Radioaktive isotoper, bortsett fra atombrensel, når slike isotoper framstilles, transporteres, lagres eller benyttes kommersielt, i landbruket eller til medisinske, vitenskapelige eller andre liknende fredelige formål.
- (j) Kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen.
- (k) Faktisk eller påstått tilstedeværelse av eller eksponering for asbest – eller trusler om dette – i enhver form.
- (l) Dette inkluderer enhver form for forpliktelse, anmodning, kjennelse eller krav (inklusive lovmessige krav eller myndighetskrav) om at forsikrede eller andre undersøker, overvåker, renser, fjerner, innkapsler, behandler, nøytraliserer, beskytter mot, holder skadesløs for alle omkostninger eller erstatninger som er relatert til – eller på noen annen måte svarer til – faktisk eller påstått tilstedeværelse av asbest – eller trusler om dette – i enhver form.
- (m) Selskapet vil ikke under noen omstendighet yte erstatning, dekning eller andre ytelser som kan medføre at vi handler i konflikt med de til enhver tid gjeldende sanksjoner, restriksjoner eller forbud iverksatt av FN, EU, Storbritania eller USA.
- (n) Skade oppstått under flyvning som overskrider de begrensninger som er nevnt i luftdyktighetsbeviset eller i særskilt tillatelse til den aktuelle flyvningen. Se også sikkerhetsforskrift i punkt 29 som gjelder der

forsikringsavtaleloven er ufravikelig, jfr. § 1-3 første ledd.

- (o) Skade oppstått ved bruk av luftfartøyet utenfor forsikringens geografiske dekningsområde, med mindre overskridelsen av det geografiske dekningsområdet er forårsaket av force majeure.
- (p) Skade som sikrede, piloten eller av en som sikrede bærer ansvaret for, har forvoldt med forsett, ved grov uaktsomhet eller under påvirkning av alkohol, medisin eller annet berusende eller bedøvende middel.
- (q) Skade oppstått når luftfartøyet transporteres av et transportmiddel, med mindre transporten skjer i forbindelse med en skade som er dekket i henhold til Seksjon 3 – Kaskoforsikring.
- (r) Skade oppstått når luftfartøyet er i ferd med å lande eller lette, eller forsøker å gjøre dette, på et sted som ikke oppfyller de anbefalingene som er fremsatt av luftfartøyets produsent, med mindre dette skyldes force majeure.
- (s) Erstatningsansvar som forsikrede påtar seg, eller rettigheter som forsikrede gir avkall på, i henhold til enhver form for avtale.
- (t) Hvis det samlede antallet passasjerer som transporteres i luftfartøyet, overstiger det erklærte maksimale antallet passasjerer som er angitt i forsikringsbeviset.
- (u) Hvis luftfartøyets maksimale startvekt overskrider den erklærte maksimale startvekt som er angitt i forsikringsbeviset.
- (v) Krav som er dekket under enhver annen forsikringsbrev, unntatt beløp som overstiger den summen som ville ha blitt tilkjent i henhold til en slik forsikringsbrev, hvis nærværende forsikringsbrev ikke var blitt tegnet.
- (x) I den grad bestemmelsene i punktene a og b ovenfor er i strid med regler i FAL som ikke kan fravikes ved forsikring som ikke er tilknyttet næringsvirksomhet, gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:
 - (i) Har sikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet uten ansvar. Har sikrede fremkalt forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, hvorvidt handlingen eller unnlatelsen er gjort av en profesjonell yrkesutøver, hvorvidt handlingen eller unnlatelsen har vært økonomisk motivert, og forholdene ellers.
 - (ii) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at landing og avgang med luftfartøyet bare foretas på steder som oppfyller de anbefalinger som er fremsatt av luftfartøyets produsent.
 - (iii) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at det samlede antall passasjerer som transporteres med luftfartøyet ikke overstiger det erklærte maksimale antallet passasjerer som er angitt i forsikringsbeviset.

12. Risikoendring

- (a) Hvis det skjer en endring i den forsikrede risikoen, for eksempel i anvendelsen av luftfartøyet og hvilke piloter som bruker det, skal selskapet varsles umiddelbart. Selskapet bestemmer da om og under hvilke vilkår forsikringen kan fortsette.
- (b) Hvis endringen er skjedd med forsikredes vitende og uten at selskapet samtidig er varslet, dekker forsikringen bare i henhold til de vilkårene og i det omfanget selskapet ville ha fortsatt forsikringen, hvis endringen hadde vært kjent for selskapet.

Selskapet er helt uten ansvar for tap som skyldes at forsikringsgjenstanden befinner seg utenfor de geografiske grenser som er nevnt i forsikringsbeviset eller anvendes til andre formål enn det som er angitt i forsikringsbeviset. Det samme gjelder flyvning som krever spesiell tillatelse av luftfartsmyndighetene eller gjelder annen forsøks- eller prøveflyving enn den som foretas etter normalt ettersyn eller reparasjon av skade, konkurranse, rekord- eller hastighetsflyving eller militærflyving. Det samme gjelder dersom luftfartøyet ikke har nødvendige sertifikater.

Selskapet er videre helt uten ansvar for tap som skyldes at vedlikehold eller reparasjon av luftfartøyet er utført av personer eller verksted som ikke er offentlig godkjent for de angjeldende operasjoner.

Ved endring av avtalte forutsetninger for reduksjon av forsikringspremien eller tap som omfattes av kaskoforsikring i en tidsperiode hvor det kun er avtalt opplagskaskoforsikring begrenses selskapets erstatningsansvar til hva som svarer til forholdet mellom den premie som er betalt og den som skulle ha vært betalt.

Dersom sikrede i ansvarsforsikring unnlater å gi selskapet beskjed om en endring av risiko som betinger høyere premie enn den som er avtalt har selskapet ved utbetaling av erstatning regressrett overfor sikrede for den del av tapet som svarer til forholdet mellom den premie som er betalt og den som skulle ha vært betalt.

I den grad bestemmelsene i punktene a og b ovenfor er i strid med regler i fal som ikke kan fravikes ved forsikring som ikke er tilknyttet næringsvirksomhet, gjelder følgende sikkerhetsforskrift:

- (i) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at luftfartøyet bare anvendes til de formål som er angitt i forsikringsbeviset.
- (ii) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at luftfartøyet ikke benyttes til flyvning som krever spesiell tillatelse av luftfartsmyndighetene eller annen forsøks- eller prøveflyving enn den som foretas etter normalt ettersyn eller reparasjon av skade, konkurranse, rekord- eller hastighetsflyving eller militærflyving.
- (iii) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at luftfartøyet bare har nødvendige sertifikater.
- (iv) Den sikrede eller den som med sikredes samtykke er ansvarlig for luftfartøyet skal forvise seg om at vedlikehold eller reparasjon av luftfartøyet er utført av personer eller verksted som er offentlig godkjent for de angjeldende operasjoner.

13. Forholdsregler ved skadetilfeller

Skader skal omgående varsles til selskapet. Tyveri og hærverk skal også meldes til politiet. I tillegg skal forsikrede:

- (a) Treffe rimelige foranstaltninger for å begrense omfanget av skaden. Utover dette må det ikke avtales igangsetting av bergings- eller reparasjonsarbeide uten selskapets samtykke.
- (b) Fremsende alle detaljer skriftlig og straks videresende enhver meddelelse om ethvert krav sammen med alle brev eller dokumenter i forbindelse med dette.
- (c) Opplyse om enhver forestående rettsforfølging.
- (d) Gi ytterligere opplysninger og hjelp i den graden selskapet med rimelighet kan kreve.
- (e) Ikke handle på noen måte som er til skade for eller forringer selskapets interesser.

Ansvar for skade må ikke anerkjennes uten selskapets samtykke, og selskapet avgjør ellers hvordan saken skal behandles.

Selskapet er berettiget til (hvis det velger det) på et hvilket som helst tidspunkt og i så lang tid som det ønsker det, å overta kontrollen med alle forhandlinger og saker fullstendig samt å utrede erstatning, fremme innsigelse mot en påstand eller forfølge ethvert krav i forsikredes navn.

Hvis sikrede fremsetter krav vel vitende om at disse kravene er usanne eller svikaktige hva angår beløpet eller andre forhold, mister denne forsikringsbeviset sin gyldighet og alle krav i henhold til den bortfaller.

I den grad bestemmelsene er i strid med regler i fal som ikke kan fravikes ved forsikring som ikke er tilknyttet næringsvirksomhet, gjelder at meldefrist vil være 1 år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet.

14. Selskabets regresret

I tilfelle av skade forvoldt av en annen enn den sikrede, inntre selskapet under alle omstendigheter i sikredes eventuelle krav mot skadevolder. Sikrede skal yte selskapet nødvendig bistand ved å framskaffe opplysninger, dokumenter osv. til begrunnelse av kravet.

15. Betaling av premien

- (a) Premie forfaller til betaling ved påkrav.
- (b) Det gis en månedes betalingsfrist med premie. Selskapet sender betalingsanmodning med angivelse av siste rettidige betalingsdato, til den adressen som forsikringstakeren har oppgitt.
- (c) Hvis premien ikke betales til riktig tid, sender selskapet en påminnelse.

Hvis premien ikke betales innen 14 dager fra påminnelsen er mottatt, bortfaller selskapets erstatningsplikt.

Eventuelle panthavere og luftfartsmyndighetene - hvis forsikringen omfatter ansvarsforsikringer - underrettes samtidig om at dekningen bortfaller.

- (d) Selskapet har rett til å kreve ekspedisjonsgebyr for innkreving av premien samt morarenter.

Selskapet kan i tillegg kreve gebyrer for utskrivning av dokumenter og andre serviceytelser samt kreve gebyr for utsending av påminnelser.

Såfremt disse omkostningene stiger, er selskapet berettiget til å heve renter og gebyrer slik at de svarer til de faktiske omkostningene.

- (e) Avgifter til staten og ekspedisjonsgebyrer kreves inn sammen med premien.
- (f) Selskapet har rett til full premie i reparasjonsperioden.

16. Forsikringens varighet og opphør

- (a) Med mindre noe annet framgår av forsikringsbeviset, er forsikringen fortløpende og fornyes for 1 år av gangen.
- (b) Selskapet kan endre premien med minst en måneds varsel fra begynnelsen av en forsikringsperiode. Forsikringen fortsetter med den endrede premien hvis forsikringstaker betaler premien – i motsatt fall

opphører forsikringen ved utløpet av forsikringsperioden.

- (c) Selskapet kan i forbindelse med forsikringsbevisets hovedforfall indeksregulere premien.
- (d) Forsikringen kan sies opp skriftlig av hver av partene med minst 1 måneds varsel før en forsikringsperiode utløper.
- (e) Hver av partene kan si opp forsikringen med 14 dagers varsel inntil en måned etter at selskapet har utbetalt erstatning eller avvist erstatning.
- (f) Ved oppsigelse innen forsikringsperiodens utløp har selskapet rett til å kreve en minimumspremie i henhold til det nedenstående:

1	måneds dekning	premien udgør	20%	av årspremien
2	måneders dekning	premien udgør	30%	av årspremien
3	måneders dekning	premien udgør	40%	av årspremien
4	måneders dekning	premien udgør	50%	av årspremien
5	måneders dekning	premien udgør	60%	av årspremien
6	måneders dekning	premien udgør	70%	av årspremien
7	måneders dekning	premien udgør	75%	av årspremien
8	måneders dekning	premien udgør	80%	av årspremien
9	måneders dekning	premien udgør	85%	av årspremien
10	måneders dekning	premien udgør	100%	av årspremien
11	måneders dekning	premien udgør	100%	av årspremien
12	måneders dekning	premien udgør	100%	av årspremien

Oppsigelse av en korttidsdekning innen forsikringsperiodens utløp utløser ingen refusjon av forhåndsbetalt premie.

- (g) Hvis luftfartøyet selges, opphører forsikringen automatisk og eventuell forhåndsbetalt premie tilbakebetales. Dette gjelder likevel ikke for korttidsdekninger.

Sikrede skal omgående underrette selskapet om salget. Forsikringen kan ikke overdras til den nye eieren.

I den grad bestemmelsene i punktene a og b ovenfor er i strid med regler i FAL som ikke kan fravikes ved forsikring som ikke er tilknyttet næringsvirksomhet, gjelder følgende sikkerhetsforskrifter:

- (h) I punkt (a) vil forsikringen ikke opphøre uten videre, og det vil bli sendt påkrav.
- (i) I punkt (d) gjelder at forsikringstaker må varsle selskapet om oppsigelse senest en måned fra den dag selskapet har sendt ordinært premievarsel for den nye forsikringsperioden.

17. Særlige aftaler

Særskilte avtaler som er inngått med en av selskapets representanter, er bare gyldige hvis innholdet i disse framgår av forsikringsbeviset eller på annen måte er skriftlig bekreftet av selskapets hovedkontor.

18. Klagenemnd og domstoler

Hvis det oppstår uenighet om forsikringen, kan forsikringstakeren bringe saken inn for Finansklagenemnda.

Forsikringsklagekontoret er sekretariat for Finansklagenemnda. Det nevnden avgjør, er veiledende for partene, men binder selskapet dersom dette ikke innen 45 dager fra varsel har erklært at selskapet ikke vil godta

avgjørelsen.

Hvis saken ikke har vært innbrakt for Forsikringsklagekontoret eller en av partene i henhold til de ovennevnte regler ikke ønsker å følge dennes avgjørelse, kan uoverens-stemmelser mellom forsikrede og selskapet bringes inn for domstolene, jfr. lovvalgs- og jurisdiksjonsbestemmelsene i punkt 19.

19. Lovgivning og jurisdiktion

Med mindre noe annet fremgår av forsikringsbeviset, gjelder norsk lovgivning for forsikringsbeviset i den utstrekning dette ikke er i strid med lov nr. 111 av 27. november 1992 om lovvalg i forsikring.

Hvis en tvist vedrørende forsikringsforholdet ikke blir løst skal sak anlegges ved norsk domstol, med mindre det er i strid med utfravelige regler i gjeldende lovgivning.

WRB AV 14150 NO